

NMBU har bagatellisert, dekket over og benektet et alvorlig tilfelle av forskningsfusks

KRONIKK: På NMBU tror enkelte at en gammel mistanke om forskningsfusks er avkreftet. Dette er ikke tilfelle, ifølge kronikkforfatterne.

Tore Sivertsen PENSJONERT FØRSTEAMANUENSIS, NMBU

Gjermund Gunnes PROFESSOR, NMBU

Per Einar Granum PROFESSOR, NMBU VETERINÆRHØGSKOLEN

Tirsdag 03. januar 2023 - 13:29

På forskning.no den 22. september skrev Nina Kristiansen om forskningsfusksaken ved NMBU, under overskriften [«Bortkommen banankasse funnet. Etter ni år er mulig juksesak avsluttet»](#).

Kristiansens kommentar gir en grei oppsummering av siste utvikling i denne gamle, men viktige saken. På NMBU har imidlertid enkelte misforstått hennes artikkel i retning av at den opprinnelige mistanken om forskningsfusks nå er avkreftet. Dette er ikke tilfelle.

Undertegnede, som først varslet forskning.no om saken i 2019, finner det derfor riktig med en oppklarende kommentar.

En kort oppsummering, for dem som ikke husker detaljene:

I en Ph.d-avhandling som ble levert inn ved Norges Veterinærhøgskole i 2012 ble det i tre av seks artikler hevdet funn av overraskende resultater, som tilsa at effektiv antibiotikabehandling i seg selv kunne stimulere det uspesifikke immunforsvaret hos dyr.

Under disputasen i juni 2013 reagerte professor Anne Storset, som nå er dekan ved NMBU Veterinærhøgskolen, på en tabell fra en av artiklene i avhandlingen, og fikk mistanke om at noe var galt.

Artikkelen dreide seg om forskning utført på spegris.

Ved kontroll mot originaltallene fra Veterinærhøgskolens sentrallaboratorium viste det seg at de oppgitte verdiene i artikkelen var oppdiktet og forfalsket, slik at de tilsynelatende bekreftet den overraskende hypotesen. Etter en ekstern, uavhengig undersøkelse konkluderte NVHs etiske komité med vitenskapelig uredelighet i den aktuelle artikkelen.

To av oss var medforfattere, og måtte innse at vi var blitt ført bak lyset av doktorgradskandidaten. Forskningsfusket i denne artikkelen er godt dokumentert, og dokumentasjonen er offentlig tilgjengelig. Det er bare å søke opp «nmbu-saken» på nettet.

I tillegg til konklusjonen om vitenskapelig uredelighet i spegris-artikkelen anbefalte NVHs etiske komité at de øvrige artiklene i avhandlingen også ble undersøkt. Saken ble inntil videre unntatt offentlighet.

I januar 2014 ble NVH og UMB slått sammen, og videre behandling gikk over til NMBU. Gjennom flere uheldige omstendigheter ble den korrekte vurderingen fra NVHs etiske komité rotet bort i juridiske og formelle spørsmål.

En ny komité kom til den underlige konklusjon at det ikke var tilstrekkelig godtgjort at fusket i spegris-artikkelen var en «forsettlig eller grovt uaktsom handling». Undersøkelsen av de andre artiklene ble ikke gjennomført, og saken ble fortsatt unntatt offentlighet. Dermed visste ingen utenom NMBUs ledelse og de som var direkte involvert at det var noe galt.

Det var denne situasjonen som førte til at vi til slutt varslet forskning.no. Journalistene Ingrid Spilde og Siw Jacobsen gjorde en glimrende jobb, og publiserte saken i en serie artikler i mai 2019. For arbeidet med saken mottok de Fagpressens gravepris i 2020.

I debatten som fulgte innrømmet NMBUs ledelse svært lite, men Veterinærhøgskolen fikk klarering til å granske grunnlaget for de to andre artiklene med lignende påstander som i spegris-artikkelen. Det er dette som nå er gjennomført.

Nettsider og papirnotater fra arbeidet med disse andre artiklene er gjenfunnet og vurdert av to forskere ved NMBU Veterinærhøgskolen. Konklusjonen deres er at de ikke finner bevis for fusk i dette materialet. På grunn av svakheter ved merkingen av originaldataene er det likevel noe uklart hvilke resultater som faktisk ble funnet i forsøkene.

De to forskernes gjennomgang virker grundig og solid, og vi er enige i konklusjonen. Uklarhet og tvil er ikke det samme som bevis for fusk. Det er også greit at saken nå avsluttes. Men dette forandrer ikke realiteten med hensyn på spegris-artikkelen, der fusket er godt dokumentert.

Spegris-artikkelen er heldigvis nå offisielt trukket tilbake, og det er ingenting som tyder på at det var flere enn den aktuelle kandidaten som var ansvarlige for fusket.

I Nina Kristiansens kommentar fra 22. september får NMBUs ledelse berettiget kritikk for håndteringen av hele saken. Etter vårt syn er imidlertid det virkelig alvorlige at NMBU ved sin behandling bagatelliserte, dekket over og benektet et alvorlig, dokumentert tilfelle av forskningsfusk i en avhandling fra institusjonen.

Det kan virke som ønsket om å skjerme involverte forskere var styrende for NMBUs ledelse i en slik grad at de glemte en av universitetenes kjerneoppgaver – å søke etter sannhet. Det er bra å vise omsorg for alle som er involvert i en slik sak, og ikke henge ut noen i utide. Men når slike hensyn fører til at dokumentert fusk blir dekket over og fornektet, så er universitetet på ville veier.